

[...]

Jord & affald
Journalnr. bedes anført ved
besvarelse.
J.nr.M 335/04-0027
Ref.: BEJ/ULU
Den 22. september 2005

Miljøstyrelsens afgørelse om påbud om oprensning hos [...]

[...] Advokater har ved brev af 19. december 2003 for [...] påklaget Fyns Amts påbud om oprensning på matr. [...]. De har ved brev af 31. marts 2005 oplyst, at De har overtaget sagen.

Fyns Amt har ved brev af 22. januar 2004 fremsendt kopi af sagens akter til Miljøstyrelsen.

1. Miljøstyrelsens afgørelse

Miljøstyrelsen ophæver Fyns Amts påbud af 28. november 2003 til [...] om fjernelse af restforurening under en gammel tank.

Miljøstyrelsen finder det godtgjort, at der er fjernet forurening således at den resterende forurening ikke udgør en væsentlig miljø- eller sundhedsmæssig risiko.

2. Baggrund for sagen

Forureningen, som sagen vedrører, stammer fra en tank, benævnt tank 3, som er nedgravet før 1974 og opgravet i 2002. Den rummede 10.000 l og indeholdt dieselolie.

Forurening fra to andre tanke på området, benævnt 4 og 5, er oprenset af Oliebranchens Miljøpulje (OM). Tank 3 blev brugt til private formål, hvorfor oprensningen ikke blev foretaget af OM.

Forureningen er undersøgt af OM i 2001. I 2002 opgravede virksomheden tanken og fjernede en del af jordforureningen. Da tank 3 blev gravet op, fandt man en defekt rørforbindelse under standerøen, som var kilde til forureningen.

COWI har for [...] forestået fjernelse af en del af forureningen samt foretaget en frivillig undersøgelse med det formål at afgrænse restforureningen og foretage risikovurdering. Dette er beskrevet i "Integreret undersøgelses- og oprensningsrapport" af 13. januar 2004. Uddrag af denne rapport er gengivet i det følgende:

Der blev i oktober 2002 fjernet ca. 350 tons forurenede jord med et skønnet indhold af dieselolie på 2000 kg. COWI har oplyst (iflg. Fyns Amts redegørelse af 24. april 2003, der indgik som bilag til påbudet), at den foretagne oprensning har kostet ca. 214.000 kr. Oprensningen bevirkede, at forureningskortlægningen for en bolig på matr. [...] kunne ophæves, mens der er en restforurening på nabomatriklen [...], som er genstand for det aktuelle påbud.

Ejendommen ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser. Nærmeste vandindvinding er Kværndrup Vandværk, hvis nærmeste indvindingsboring ligger ca. 300 m syd for ejendommen. Ejendommen er beliggende inden for indvindingsoplandet til Kværndrup Vandværk. Grundvandets strømningsretning er sydvestlig. Strømningsretningen for evt. sekundært grundvand er usikker, men formentlig sydlig i retning mod Hågerup Å 600 m syd for ejendommen.

Restforureningen udgør skønsmæssigt 400 tons forurenede jord, fordelt over ca. 200 m² i en dybde på 0,8 – 3,0 m under terræn. I denne jord skønnes at være ca. 450 kg diesel. Den højeste koncentration i jorden er 3400 mg/kg TS, hvilket er 34 gange over Fyns Amts jordkvalitetskriterium (som er identisk med Miljøstyrelsens kvalitetskriterium i forbindelse med offentligt finansierede oprensninger). COWI vurderer, at det vil koste kr. 200-250.000 ekskl. moms at fjerne restforureningen.

Ved undersøgelsen er udført 8 boringer. 3 af disse er filtersat 5-7 m under terræn. Vandprøverne viser generelt et indhold, der ligger under Fyns Amts kvalitetskriterier for grundvand for de undersøgte parametre, som er kulbrinte, benzen, toluen, xylener og sum af BTEX. En enkelt af boringerne indeholder dog 20 µg/l kulbrinter, C₁₀-C₂₅, med et kogepunktsinterval som gasolie (kraftigt nedbrudt). Amtets kvalitetskriterium er 10 µg/l (Miljøstyrelsens vandkvalitetskriterium for totalindhold af mineralolie i forbindelse med offentligt finansierede oprensninger er 9 µg/l).

Undersøgelsen konkluderer, at forureningen

- udgør en mulig risiko ved fremtidig jordflytning,
- ikke udgør en umiddelbar kontaktrisiko, da den kommer til at ligge under asfalteret areal,
- udgør en mindre kontaktrisiko ved evt. ledningsarbejder,
- ikke i sig selv udgør en risiko for grundvandsressourcen eller for indvindingen til Kværndrup Vandværk, da vandforureningen lige under den forurenede jord er beskeden og på niveau med kvalitetskriteriet; da det primære grundvand er relativt velbeskyttet med 10 m dæklag og restforureningen beliggende over grundvandsspejlet (som er i 4,5 m u t); og da restforureningen består af kraftigt nedbrudt gasolie uden indhold af BTEX.

En planlagte asfaltering ovenover restforureningen er udsat og afventer udfaldet af påbudssagen.

3. Påbudets indhold

Ved brev af 21. maj 2003 varslede Fyns Amt påbud, og ved brev af 6. juni 2003 kommenterede [...] det varslede.

Fyns Amt meddelte ved brev af 28. november 2003 [...] påbud om oprensning af en konstateret jordforurening på ejendommen matr. [...] med følgende indhold:

- Den forurenede jord, som er konstateret i forbindelse med opgravning af tank 3, skal bortgraves.
- Efter bortgravningen udtages jordprøver i bund og sider. Der udtages 1 enkeltprøve for hver 25-30 m² bund og sider, dog mindst én prøve fra hver side og mindst én prøve fra bunden.
- Prøverne analyseres for kulbrinter, og der afgraves, indtil udgravningens bund og sider overholder afgravningskriteriet for totalkulbrinter på 100 mg/kg TS (diesel) (detektionsgrænse 20 mg/kg TS).
- Påbudet skal være efterkommet senest 6 måneder efter meddelelsen. Virksomheden kan alternativt stille en bankgaranti som sikkerhed for en oprydning inden 5 år fra dags dato.

Påbudet gives med hjemmel i Miljøbeskyttelseslovens § 41, jf. § 68-69 og med henvisning til lovens § 4, stk. 4.

4. Klagen og supplerende bemærkninger

Med brev af 19. december 2003 påklagede [...] Advokater på vegne af [...] Fyns Amts påbud. Yderligere synspunkter fremgår af [...] Advokaters brev af 12. juli 2007.

Fyns Amt fremsendte den 22. januar 2004 klagen sammen med amtets kommentarer til Miljøstyrelsen.

[...] Advokater bemærker blandt andet:

- Virksomheden erkender ansvaret for forureningen, men finder, at fordi den ikke er forårsaget af uansvarlighed, kan den ikke kræves fuldt oprenset.
- Miljøbeskyttelseslovens § 41 stk. 1 kan ikke anvendes, fordi der ikke foreligger ansvarsgrundlag, og fordi forureningen er ophørt, idet tanken er opgravet.
- Restforureningen udgør ikke en risiko for vandindvindingen.
- Restforureningen udgør ikke en risiko for den nuværende arealanvendelse.
- Det givne påbud, som vil betyde en udgift til virksomheden på ca. 400.000 kr. (inklusive allerede foretaget oprydning), står på ingen måde i forhold til den miljøgevinst, der vil fremkomme.

I brev af 6. juni 2003, hvor [...] kommenterer påbudsvarslet, nævner [...] muligheden for, at forureningen blev tinglyst på ejendommen, således at virksomheden havde pligt til at rydde op, hvis forureningen udvikler sig til at være en trussel for grundvandet, eller hvis virksomheden ønsker ændret arealanvendelse.

Fyns Amt bemærker blandt andet:

- Selv om forureningen isoleret set ikke udgør en risiko for grundvand eller for nuværende arealanvendelse, er der tale om en så væsentlig jordforurening i et område med særlige drikkevandsinteresser, at forureningen skal fjernes.
- Virksomheden finder, at miljøbeskyttelseslovens § 41 ikke kan anvendes, fordi tanken er gravet op og forureningen dermed standset. Hertil bemærker amtet, at opgravningen skete, efter at amtet havde fundet forureningen ved en undersøgelse af jorden omkring tanken. Tanken var således i brug på det tidspunkt, forureningen blev konstateret.

5. Miljøstyrelsens bemærkninger

Hjemmel

Ifølge Miljøbeskyttelseslovens § 41, stk. 1, kan tilsynsmyndigheden give listevirksomheder, der medfører væsentlig forurening, påbud om, at forureningen skal nedbringes.

Miljøklagenævnet har i sin afgørelse af 10. juni 2002 (Uniscrap-sagen) fastslået:

”Spørgsmålet om rækkevidden af § 41 i forhold til jordforurening er behandlet af Højesteret i præmisserne i dommen refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 2001 side 1709ff.

I disse præmisser forudsætter et flertal på 3 ud af 5 dommere, at miljøbeskyttelseslovens § 41, stk. 1, ville kunne have været anvendt til at meddele en virksomhedsejer påbud om at fjerne en jordforurening fra den pågældende virksomheds arealer. Højesterets flertal lagde herved til grund, at der på det aktuelle tidspunkt (1994), hvor påbudet efter flertallets opfattelse kunne have været meddelt, forelå en meget høj grad af sikkerhed for, at virksomhedens ejer var ansvarlig for den pågældende forurening, som på daværende tidspunkt antoges at have nået det primære grundvand.

Højesterets flertal har således i denne dom forudsat, at § 41 kan anvendes på en allerede eksisterende forurening. Nævnet har i denne forbindelse hæftet sig ved, af det af dommen fremgår, at forureningen var forårsaget af den pågældende virksomhed fra i hvert fald 1970 og indtil slutningen af 1980'erne.

(...)

Nævnet bemærker i denne forbindelse, at miljøbeskyttelsesloven blandt andet er baseret på det grundprincip, at det er forureneren, der skal afholde omkostningerne ved de nødvendige miljøbeskyttende foranstaltninger, jf. herved lovens § 4, stk. 3 og 4.

(...)

Det bemærkes, at nævnet ikke finder anledning til at foretage en vurdering af, om forureningen er forårsaget ved en culpøs adfærd, eller om det offentlige krav på fjernelse af forureningen måtte være bortfaldet som følge af

forældelse. Efter nævnets opfattelse må det kræve en særlig hjemmel, såfremt sådanne formue- og erstatningsretlige synspunkter skal kunne inddrages ved afgørelsen af, om der er hjemmel til at foretage indgreb i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 41.”

I konsekvens af Miljøklagenævnets afgørelse meddelte Miljøstyrelsen den 29. november 2004 Uniscrap A/S et påbud efter mbl. § 41, idet der var tale om en væsentlig forurening.

Miljøstyrelsen skal orientere Dem om, at Østre Landsret i en straffedom (ØLD 2004-05-05 – 19. afd. A.s. nr. S- 2471-03), har anset det for så tvivlsomt, om der i miljøbeskyttelseslovens § 41 er hjemmel til påbud om oprydning af tidligere forurening, at retten ikke fandt grundlag for at pålægge straf for manglende opfyldelse af påbudet. Procesbevillingsnævnet har meddelt anklagemyndigheden tredjeinstansbevilling, og sagen er indbragt for Højesteret. Dommen forventes afsagt i 2005/06.

Det følger af ordlyden i Miljøbeskyttelseslovens § 41, at det forudsættes, at der er tale om en væsentlig forurening. På den baggrund må oprensningspåbud efter § 41 begrænses efter en konkret vurdering af væsentlighed, herunder risiko for miljø og sundhed.

Arealanvendelse

Med hensyn til arealanvendelse finder Miljøstyrelsen, at en forurening er væsentlig i den udstrækning, den ikke tillader den mest følsomme arealanvendelse.

På [...] begynder forureningen 0,8 m.u.t. Miljøstyrelsen vurderer, at der ikke er væsentlig risiko hverken for kontakt, for indtagelse af jord eller for afgasning af forurenende stoffer, og dermed hindrer forureningen ikke den mest følsomme arealanvendelse.

Grundvand

Den højeste koncentration af kulbrinter i grundvandet under pladsen er fundet umiddelbart neden for forureningen i et sekundært grundvandsmagasin og er i denne prøve en faktor 2 gange Miljøstyrelsens kvalitetskriterium.

De kulbrinter, som er fundet i jorden, er generelt nedbrudte og tunge. De udtagne prøver viser en nogenlunde ensartet sammensætning af stofferne og en entydig indikation af forureningens placering og afgrænsning.

Det primære grundvand er moderat beskyttet på stedet, med mindst 10 m ler.

Samlet set finder Miljøstyrelsen, at der ikke i forhold til grundvandet er tale om en væsentlig forureningsrisiko.

Samlet vurdering

Allerede fordi Miljøstyrelsen i denne sag ikke finder, at der er tale om en væsentlig forurening, kan der ikke gives påbud med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 41. Miljøstyrelsen finder således ikke, at der er grundlag for at kræve fjernelse af den konstaterede restforurening under tanken.

Konsekvenser af at efterlade restforureningen

Virksomheden har givet udtryk for, at man ikke vil frakende sig ansvaret for forureningen og ikke ønsker at lægge opgaven med at rydde op over på det offentlige.

Miljøstyrelsen skal understrege, at en kortlægning af den aktuelle grund ikke fjerner oprydningens ansvar fra virksomheden. Hvis der konstateres ny forurening, eller der kommer ny viden om den aktuelle forurening, kan virksomheden fortsat pålægges at rydde op.

Desuden betyder kortlægning, at virksomheden skal søge om tilladelse, hvis man ønsker ændret arealanvendelse, og at myndigheden kan stille krav i en sådan tilladelse.

Cowi anfører i deres undersøgelse, at der er en mulig miljørisiko ved jordflytning. Kortlægning medfører, at jordflytning ikke må ske uden myndighedsmæssig behandling.

6. Klagevejledning

Miljøstyrelsen har truffet denne afgørelse som klagemyndighed. I visse tilfælde kan De klage til Miljøklagenævnet over Miljøstyrelsens afgørelse.

Hvem kan klage?

Det kan:

- Den virksomhed, der er omfattet af afgørelsen
- Klagerne i sagen
- Enhver anden, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald
- Amtsråd og kommunalbestyrelser^[1]
- Landsdækkende foreninger og organisationers hovedkontor^[2]
- Lokale foreninger, der har beskyttelse af miljø og natur som hovedformål, og som har meddelt kommunalbestyrelsen eller amtsråd, at de ønsker klageret^[3]
- Lokale foreninger, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelserne berører sådanne interesser³

Hvor, hvordan og hvornår skal De klage?

Hvis De vil klage, skal klagen være skriftlig og sendes til:

Miljøklagenævnet
Frederiksborggade 15
1360 København K

Klagen skal være nævnet i hænde senest 4 uger efter De har modtaget afgørelsen.

De bør i Deres klage skrive, hvorfor De mener, at Miljøklagenævnet skal behandle sagen.

Hvilke sager kan Miljøklagenævnet behandle?

Efter miljøbeskyttelsesloven kan større eller principielle afgørelser påklages til Miljøklagenævnet. Nævnet afgør selv, om sagen er større eller principiel. Her er nogle eksempler på, hvornår en sag opfattes som større eller principiel^[4]:

- Afgørelser, hvor hensynet til væsentlige miljø- og eller naturværdier skal afvejes mod andre væsentlige beskyttelsesværdige interesser, herunder afgørelser af særligt vidtrækkende økonomisk betydning for samfundet eller for afgørelsens adressat.
- Afgørelser, der rejser spørgsmål om den rigtige anvendelse af en lovregel eller skønnes at få afgørende betydning for samfundet eller den administrative praksis.
- Afgørelser, der kan få indflydelse på et væsentligt antal yderligere sager eller på andre væsentlige sager.

Sagsanlæg ved domstolene

Hvis De vil anlægge retssag om afgørelsen ved de almindelige domstole, skal sagen være anlagt senest seks måneder fra det tidspunkt, hvor denne afgørelse er meddelt.

Med venlig hilsen

Palle Boeck
Kontorchef

Bente Jensen
Civilingeniør

Kopi tilsendt:

- [...]
- Fyns Amt, Miljø- og arealafdelingen, Amtsgården, Ørbækvej 100, 5220 Odense SØ
- Ryslinge Kommune, Teknisk Afdeling, Graabjergvej 3 A, 5856 Ryslinge
- Embedslægeinstitutionen, Tolderlundsvej 2, 5000 Odense C
- Miljøklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
- NOAH, Nørrebrogade 39, 1. tv., 2200 København N
- Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV
- Greenpeace Danmark, Bredgade 20, baghus 4, 1260 København K
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 2., 1651 København V
- Forbrugerrådet, Postbox 2188, 1017 København K

[1] Se miljøbeskyttelseslovens § 107, stk. 1

[2] Se miljøbeskyttelseslovens §§ 99 og 100

[3] Se miljøbeskyttelseslovens §§ 76 og 100

[4] Eksemplerne er taget fra forarbejderne til miljøbeskyttelsesloven